

Maður fer at halda jól

Frh. av 1. síðu.

vera ein systir mannin, ið komin var at vitja, og so var einki legupláss. Eg var hjá (her nevndi hann onkran kenning), men ikki bar til, og so hugsaði eg at royna teg.»

Eg stóð heldur enn ikki bilsin — ella rættari ovfarin. Gásin, súreplini og svískurnar tóku at livna við einum í mær. Hevði maðurin ikki fingið hús hjá dótturini? Eg fekk meg valla at trúgva tí. Og hin blöygda Hannu Fía, sum altíð var brosandí at móta. Ó, menniskjan, ja, sum hon kundi broytast — — og eg, sum hevði havt hug á henni og ætlað at lagt eftir henni. — Jú, umberingar. — Tey skuldu ikki hava rúm í hasi borgini. Nei, nú var hin gamli eingin hóskandi jólagestur. Hann var ov »bygdaligur«. Hann hóskaði ikki millum hasi fólkin. Tað var hin sanna grundin. Men úti kundi hann ikki leggja? Hvør fekk ikki tak jólaaftan? Flóðir ikki hjartalag á borð og bredda hesa heilagu stund?

Eg fór til bróður og rópti hann burtur frá. Jú, tað helt hann, at song skuldi hann fáa. Hann kendi eisini Dánjal Jacob so væl, bygdamenn. Og konan var eingin givur, hon jattaði eisini heinavegin.

So sat hann har hjá okkum á endanum á einum stóli tað, ið eftir var av kvöldinum, dró sær buksurnar upp og sat og skikkaði sær. Men hýrun frá morgninum og gongdini var horvin, hetta var ikki sami maður. Tey vildu vera blið, og hann fekk bæði mat og drekka, men hann var sum farin undir heilt, tað hvørki datt ella dreip av honum, sat, sá eg, við hálvum oyra og lýddi; á tos, barnaspæl, sang og radio. Gáveingilin, hin bliði, var víktur frá honum. Hann hevði ivaleyst sæð hann nú fleiri dagar ganga framman fyri

sær, men í kvöld hevði hann mist hann burtur. —

Tá ið vit vóru farnir at leggja okkum, opnaði hann seg fyri mær, so eg fekk hóman av, hvat innan fyri búði: Hann hevði hitt ein kendan mann á götuni, og frá honum hevði hann fingið upp í munnin, so tað kanska loysti nakað. — »Ikki vildi eg trúð, at eg skuldi gista hjá fremminda fólki — eg má rópa tykkum, hóast tit eru mær ikki fremmand — og eigi dóttur gifta á plássinum. Ti ikki trúgvi eg tí, at eg skuldi ikki kunna helt meg niður onkustaðni í hasum slátrinum. Men verði tað sum tað vil: ikki skal eg gera gáttir teirra skitnar aftur. Eg havi einki gjørt mær til skammar, hvar eg havi verið, fari við æru í gróvna, so ongur grundir hevði hon at útiþýsa mær. — Mer hon er spilt, skal eg siga tær,« hann hevjaði rúddina og fór at ganga um gólvið. »Eg taki hana í forsvor, tað er hatta slagðið, hon er komin uppi, ið hevur oyðilagt hana. Hon var eitt gott barn, alskin og eygagóð, men at koma saman við stoltum, hjartaköldum fólki kann spilla ein. —«

Hann mundi sova litið um náttina, eg hoyrði, hann vendi sær í seingini fleiri ferðir. Morgunin eftir, jólamorgun, fór hann til gongu, men tá gramdi hann seg ikki. Hann fór fattur inn eftir vegnum. Vit bóðu hann dvölja til annan dag, men ikki vildi hann.

Eg kom aftur eftir nýggjárið. Tá ið eg kom út eftir vegnum, sá eg, maður stóð og velti uppi á sýnuni, tað var Dánjal Jacob, kendi eg. Soleiðis var hitt gamla slagðið, hugsaði eg. Stoytirnir komu, men teir boygdu ikki til jarðar. Soleiðis var lívið, og tað galt um at standa fattur. Men jól mundi hann og konan hava hildið á sín vanligu stilla hátt og við hjartans fagnaði, hóast tey ikki vórðu hildin hjá hini finu dótturini í stórbýgdini.

HØVUÐVERK**Gátur at gita um jólini**

I
Timmul, professari, hevur í mong ár stuttleikað sær av at fylla út sjálvuppgávuna soleiðis, at líkningarstjórnin hvørja ferð má kalla saman tey glögggastu hövðini fyri at fáa skil á, hvussu stór ársinntøka professorans er. Seinasta sjálvuppgávan ljóðaði soleiðis:

Min inntøka var 5 cifrað og eingin av cifrunum var 0. Summurin av teimum 2 fyrstu er = tað triðja. Fjórða cifra er 4 ferðir so stórt sum fyrsta. Fimta cifra er fjórða minus annað, men tað er eisini tvey faldra triðja plus annað. Tvær ferðir annað cifra er = tað fyrsta.

Hvussu stór var inntøka hansara síðsta ár?

II
A einum av sínum síðstu langferðum hevði Janus sett telt sitt á einum staði, ið var púra oyði. Sunnudagin gekk hann ein frálíkan túr, fyrst 3 km

nordur eftir fyri at hyggja at sínum meteorologisku tólum, síðani 4 km vestureftir fyri at hyggja at einum pingvinfarni og so suðureftir, til hann kom aftur til telt sitt.

Hvussu langt gekk Janus sunnudagin, og hvar lá teltið hjá honum.

III
Eg hevði allar 6 syninar hjá mær til avhoyring herfyri um teirra biograf-gongd og fekk út úr teimum, at teir í alt hövdu verið í biograf 24 ferðir í síðsta mánaði. Peter hevði sæð dupult so nógvar filmir sum Óli og líka so nógvar sum Hans og Jóannes tilsamans. Og tað vóru ikki tveir av synunum, ið hövdu verið líka ofta í biograf.

Hvussu nógvar filmir hevði hvør sær?

Loysingarnir koma í einum seinni blað.

Góða eydnu!

TIL GAMANS OG ÁLVARA**á jólum**

Blástjórin hevði fingið ein greinastulba frá einum ungum manni at seta í blaðið. Í brævinum lá eisini ein lítill seðil, har maðurin bað blástjórann gera so væl at seta kommaini fyri seg, tað var hann ikki so kónur í. Nakrar dagar seinni fekk maðurin greinina aftursenda við hesum orðum:

Næstu ferð skulu tygum bert seta kommaini, restini skulu vit syrgja fyri.

Ein lesandi prestasonur skrivaði heim til pápa sín:

»Kæri pápi, vilt tú ikki gera mær ta tenastu at senda mær seinasta nammar á »Kirkjutiðind« og 100 kr. Tín sonur, Robert.

E. S. Gloynd endiliga ikki »Kirkjutiðind«.

Læranir: Hvat er de Forenede Nationer for noget?

Ovi: En forlængelse af F. N.

Kristian kom inn við einum hómula í hondini og greiddi mammuni frá, at hann hevði slitið hann upp úr honum.

— Á, sum tú ert sterkur, Kristian.

— Ja, tað haldi eg eisini sjálvur, tí øll jórðin hekk uppi í hinum endanum.

— Hvi gongur tú við bláum eyga?

— Eg kysti brúðrina.

Iðan, tað er jú vanligt at gera tað?

— Nei, ikki tvey ár aftaná.

Pól: Tú hevur gift teg, meðan eg havi verið burtur?

Per: Ja, tað meini eg.

Pól: So fari eg at ynskja tær til lukku við, at tú er sloppin av við hasa ónosliga húshaldiskuna.

Per: Takk tú — tað er henni eg eri giftur við.

— Tað er 3 flugur her. Ein av teimum er ein hon?

— Hvussu kanst tú vita tað?

— Jú, 2 settu seg á óflöskuna og ein á speglið.

Hvussu vakurt ein klokka slær, má hon trekkjast upp. Somuleiðis við øllum kvinnum.

Litli Jon í Svøríki slapp ein hiltur við pápa og mammu síni til Noreg. Konin yvir um markði skinnast hann í allar ættir.

at enda rópar hann heilt ovfarin.

— Mamma, mamma, ein norsk kráka.

— Tú, ert tú musikalskur?

— Ja, eg eri so musikalskur, at um eg hoyri eina unga kvinnu syngja í baðrúminum, so leggi eg oyrað aftur at lyklarholinum.

— Kona mín liður av neurasteini, hypokondri, hysteri, hypertrofi og dysenteri!

— Hvar f..... hevur hon fingið allar hasar sjúkurnar?

— Úr eini læknahó!

Tíðin býtt í ár gongur skjótt, býtt í tímar leingi. Livði er stutt, sjálvt um tíðin tykist long.

Jens (sum fyri 4 mánaðum síðani lænti vini sínum 100 kr.)

— Nú spyrji eg teg fyri seinastu ferð: fái eg hasar 100 kr. aftur, ið tú lænti frá mær?

Petur: Hann havi lovt fyri at tú endiliga gevur uppat at spyrja.

Kærlíkan far maðurin gjøgnum eygað, kvinnan gjøgnum oyrað.

Hvat segði hann, tá ið tú gavst honum rökningina?

— Ska! eg endiliga taka upp aftur allar eðrnar?

— Nei.

— So segði hann einki.

Litli Hanus helt nógv av Elsu. Ein dagin segði hann:

— Tú Elsa, tá ið vit verða stór skulu vit gifta okkum.

— Nei tað er ógjórligt, svaraði Elsa — hjá okkum giftast bert tey, sum eru í familju.

Pápi gifti seg við mammu, mostur við pápa-beiggja og abbi við ómmu.

Eingin eigur at kyssa, meðan hann er svangur.

Hákun, landsstýrismaður, sat í djúpum tonkum, tá ið lögmaður kom innar til hansara.

Lögmaður: Hvat situr tú og hugsar um?

Hákun: Einki.

Lögmaður: Eingin kann sita og hugsar um einki.

Hákun: Jú, eg hugsar um pengarnar í landskassanum.

Tá ið menn eru 60 eru teir rokafullir av vælúnaðum tonkum; men tá verða teir asettir.

Sonurin við pápan, ið er fiskahandlari:

— Pápi, hvi er ein toskur uppi á hvørjum skelti?

— Góði, tað er fyri, at fólk skulu vita, hvat pápi tín er.

Læranir: Um eg læni pápa tínum 100 kr. við teirri treyt, at hann skal gjalda mær aftur 10 kr. um mánaðin, hvussu nógv skyldar hann so mær, tá ið 6 mánaðir eru farnir.

Óli: 100 kr.

Læranir: Nei tín toskur, tað verða 40 kr.

Óli: So kennir læranir ikki pápa.

Alt, ið veruliga nyttar nakað, kostar so litið; tað eru tey ónyttig og óneyðugu lutirnir, ið eru so dýr.

Mangi vitugt verður sagt í skemt, men er tað kortini einki altur imóti øllum tí fáviltu, ið sagt verður í álvara.

MILLUM UNGFÓLK**Hjúnarbandið.**

Frá barnsbeini eru vit so von við tær umstøðurnar, vit siggja kring okkum, at vit beinan vegin halda tær vera nakað sjálvsagt og tað einasta nátturliga. Tað »monogam« hjúnarbandið (t. v. s. hjúnarbandið millum ein mann og eina kvinnu) halda vit ikki bert vera tað einasta rætt, men veruliga tað mest nátturliga, men sannleikin er tann, at hjúnarbandið er ein sosialur stovnur, gjórdur av sosialum, ikki biologiskum orsökum. Hvar enn vit fara kring í heiminum, vilja fólkaslógini verja teirra hjúnarbandshátt sum tann einasta »nátturliga«, uttan mun til hvussu hesin er hættaður. Tað eru stóð á heiminum, har kvinnurnar við ágrýtt berjast fyri, at hvør maður skal hava fleiri konur, aðrastaðir verður »polyndarje« (t. v. s. sama kona hevur fleiri menn) vari og hildið fyri at vera tað einasta rætt. Ein Falla-negarinn vil siga, at hon vildi komið at havt tað alt av keðiligt, um hon ikki hevði havt binar 3 konurnar hjá. Fyri mong fólkaslög er sambandið millum kærlíka og hjúnarband fullkomuliga ótíðligt. Luther segði, at hjúnarbandið og víðurskipti í sambandi við tað var nakað verðligt, ið ikki kom kirkjuni við. Somu uppatan hitta vit ymsastáðni í Europu millum ta stóru fjóldina av fólkinum heilt upp til okkara dagar. So seint sum í 1881 verður í enska parlamentinum nevnt um ein mann, sum seldi konu sína fyri ein pott av óli. Í einum matriarkalskum samfelag, har bróður kvinnuna tekur ábyrgdina fyri systir og hennara avkom, er hjúnarbandið ikki eingang neyðugt fyri uppalng barnanna. Hjá mongum í Europa var hjúnarbandið heilt upp til ta nýggjari tíðina bert vanligt millum tey ríku og finu fólkin. Okkara hjúnarbandsháttur gongur aftur til tað gomlu rómversku familjuna. Men bert tey fáu hugsa um, at í Rom kundi hin stóra fjóldin av fólkinum einki knýta hjúnarband. Kring um heimin finnst tey mest ymsisk hjúnarbandslógini ella eisini er hjúnarband nakað ókent. Øll verja tað ið tey eru von við, við miklari megi. Tað gera vit eisini, tí okkara er tað einasta »nátturliga«, — men hvør kann siga at tað er tað rætt?

Gínd!

1. Hvør hevur skrivað söguna »Prædika-maðurine«?
2. Hvussu eitur forsætisráðharrin í Svøríki?
3. Hvussu eitur fyrstlæranin í Gátu?
4. Hvør hevur skrivað: »Sma skálkabros«?